

Plemenskega bika treba dobro in redno z zdravo tečno krmo krmiti in slednji dan ga nekoliko izpuščati iz hleva, da se dovolj giblje in se mu mišice utrde. Tudi ga je treba čediti in kožo mu večkrat umivati in česati, da je čista. Če je zelo umazan, rabi naj se tudi milo.

Najboljše je, bika rabiti za lahko kmetijsko delo. Če mu je vaje, kar bi morali biti vsi biki, naj slednji dan nekaj časa vozi na strani drugega bika ali vola. sploh redno dela.

Dajati mu pa je dosti ovsa ali ječmena, da bode močen in zdrav in da se preveč ne odebeli. Bik naj tako dela, kakor bi si moral živeti služiti.

Tako ravnanje je najboljše za bika vsake pasme. Bik ni le tako najbolje pripravljen za bližnjo spuščalno dobo, ampak rodi več in boljših telet, nego če pred spuščalno dobo ni delal. Nič mu tako hitro ne razruši zdravja in moči, zlasti rodilnosti, kakor če ga imamo vedno v tesnobi zaprtega. Če ga imamo vedno v hlevu, postane tako hud, da je ljudem jako nevaren, brez nevarnosti pa spuščamo bika, ki je vozil in opravljal laža poljska dela.

Vreča za krmljenje konj.

Podobi 1. in 2. kažeti prav pripravno vrečo za krmljenje konj. Iz primerne tkanine narejena vreča ima



Podoba 1. in 2.

mestu, kjer se dotika nosnic, situ podobna tkanina.

zgoraj večji premer nego spodaj in je na spodnji plati nekoliko vzbuhnena, zato da ne izpada krma, kadar žival vzdigne glavo. Pri-trjena je na dve vrvici, da se bolje drži glave. Da konj lahko diha, vdejana je v vrečo na „Oeconom“.

Važno za gospodarje, ki vzrejajo težke konje.

Po okrajnih glavarstvih Radovljiškem in Kranjskem ter tu pa tam tudi po Kamniškem in tudi po Ljubljanski okolici vzrejajo konjerejci težke konje, katere rabijo za dom ali pa jih prav dobro prodajajo izven dežele. Gorenjska je s težkimi konji zaslovela po Tirolskem, Ba-

varskem itd. Veliko so pripomogli dobri pincgavski žrebci, katere je vlada dajala v oskrbo na Gorenjsko. Težek konj je toliko več vreden, kolikor večji in teži je, če je drugače pravilne in lepe rasti. Ali kdor pozna naše gorenjsko konjarstvo, mora priznati, da se je gorenjska reja težkih konj glede velikosti in teže poslabšala v zadnjem desetletji, in temu so krivi žrebci, katere je vlada na Gorenjsko pošiljala. Tukaj ni, da bi navajali vzroke, zakaj se je tako godilo v škodo naši konjereji, mi le pozivljemo vse dotične kroge, da narejene napake kolikor moči hitro popravijo. Kdor bere naš list, nahaja redna poročila o sejah konjarskega odseka c. kr. kmetijske družbe kranjske ter se mogel prepričati, da odsek strogo gleda na korist konjerejcev in da se prav nič ne boji zameriti se niti na eno niti na drugo stran. To postopanje kaže uže prvi uspeh. C. kr. kmetijsko ministerstvo poslalo je na zahtevo odborovo izvenredno velikega in težkega konja (angleškega) od clydesdealske pasme z imenom „Miron Carter.“

Miron Carter je šele tri leta star, a je 182 $\frac{1}{2}$ (17 pesti in 1 palec) visok, lepe rasti, močnih kosti in sploh po vnanjosti izvrsten plemenjak. To pomlad ostane ta žrebec na Selu pod Ljubljano, in zato opozarjamo nanj konjerejce, ki utegnejo in utrpje svoje kobile v Ljubljano prignati, da si tako zagotovijo zarod, ki bode za dom ter za prodaj jako koristen. Konjarski odsek je svojo dolžnost izpolnil, izposloval je dobrega žrebca, konjerejci pa naj sedaj podpirajo odsek v njegovih namerah ter obilno zahtevajo tega žrebca in tako dokažejo, da jim je mari dobre konjereje. Končno še omenjamo, da so žrebeta od te vrste žrebcev, kakeršne je Miron Carter, in od lahkih kobil bolj skladne, t. j. prijetne vnanjosti, nego pa od pincgavskih žrebcev in od lahkih kobil. Clydesdealsko pleme se je uže večkrat z uspehom porabilo za povečanje domačega navadnega plemena.

Razne reči.

* Kako se preženo mravlje? Mravlje se najlaže preženo, če se v podstavkih za cvetlične lonce zmeša medu, sirupa ali raztopljenega sladkorja, in se ta zmes z nekoliko kvasom ali drožjem postavi na taka mesta, katera živali rade pohajajo. S sladko tekočino izginejo tudi živali, kajti drožje so za nje smrten strup. Drugo sredstvo je bencin, ki se v hiši naliže v razpoke, po vrteh pa v mravljišča, in takoj sitne goste pomori. Ravno tako dobro je tudi, če se naftalina in sveže štupe za mrčese zmeša po enoliko in natrese v luknje in razpoke, po katerih so mravlje. Poskušali so pa tudi mravlje pregnati z velikimi gozdnimi mravljami. Nekaj steklenic baš nabranih gozdnih mravelj se kar izprazni po stanovanjih. Gozdne mravlje se hitro razidejo po vseh kotih, in čez dva dni so pa izginile velike gozdne mravlje popolnoma, ž njimi pa tudi male mravlje. Tak poskus se je ravno tako posrečil na vrtu.

* Da ti čebula, katero hraniš za jed, ne poganja cime, naj v vrečici nekaj dni visi v dimu. Taka čebula ohrani svoj okus, a ne poganja.

* Kako odvrniti vrabce od grozdja in drugega sadja? Krompir se s kurjimi peresi tako natakne, da je podoben ptici ujedi, kakor da ima na obeh straneh razprostrti peroti, zadi rep, spredaj iz nekaterih kratkih peres glavo in vrat. Zgoraj se v krompir vtakne lesen kaveljček in naj se priveže nit. Potem se pritrdi na 3 do 4 $\frac{m}{m}$ visok drog gibek protec, in naj se priveže narejena ptica ujeda. Drog se poševno vtakne v zemljo. Vsaka sapa giblje ptico in in vrabci potem ne gredo več blizu.

* Kako spoznati, če je deblo vse zdravo? Deblo se položi vodoravno na vsakem konci na podlogo, potem naj pa eden tolče s kladivom po enem odrezanem konci, drugi pa na drugem konci posluša. Če je deblo zdravo, slišijo se udarci razločno, naj bode tudi 60 do 80 čevljev dolgo; če se pa udarci ne slišijo ali pa le zamolklo, pa je po sredi trchlivo.

Vprašanja in odgovori.

Drugi odgovor na 90. vprašanje: Kadar salata naredi glave pa hoče iti v seme, prereži za polovico debelosti steblo pod glavo. Iz rane prične kmalu teči sok, a neprerezana polovica daje glavi še vedno toliko soka, da se ohrani ter ostane zato trda in lepa še 2 do 3 tedne.

A. Hočevlar, učitelj v Zagorju.

Vprašanje 94. Uže večkrat se je pripetilo, da je mojim teletom, kmalu ko so prišla na svet, popek otekel. Mislil sem poprej, da je to kila, a spoznal sem, da je le oteklina popka. Kaj je vzrok taki oteklini in kako jo odpraviti? (P. Ž. v L. na Koroškem.)

Odgovor: Popek se vname kmalu po rojstvu, če so preveč zanj vlekli, ali če se je ob ostru stelji drgnil ali ranil, ali če je mati presilno mladiča lizala okoli njega. Spoznati je vnetje lahko po oteklini, rdečini, vročini; mladiči največ leže, žalostni so, nočejo sesati itd. Dokler je popkovina vneta le od zunaj, ni nevarno; če pa vnetje zajde v trebuh in se loti tudi trebušne kože in čev, lahko postane silo nevarno, ako nastopijo razlivi ali snet po notranjih delih. Če se razširijo bolečine po vsem trebuhu, če je vročina huda in mladič ves omamljen, kaže slabo. Zdraviti je vnetje prvi čas z obkladki mrzle vode, kateri je nekoliko svinčenega kisa pridejanega. Mladič se položi na mehko, suho steljo, okoli popka se namaže s čistim salom ali surovim maslom ali oljem; piti se mu da večkrat na dan, pa po malem mleka izpod njegove matere namolzenega. Za zdravilo naj se mu kake 4krat na dan vliva noter toplega pa dobrega (ne žarkavega) lanenega ali laškega olja, kateremu se na kake 4 dobre žlice pri-meša kalomela 36—73 %. Če se vnetje ne da potolažiti

z mrzlo vodo, naj se popek pozneje umiva z mlačno laneno vodo, ali naj se pokladajo gorki (pa ne prevroči) obkladki (iz kuhanega lanenega semena ali kaše) na trebuh.

Vprašanje 95. Zakovali so mi konja, in čeravno sem ga precej dal prekovati, vendar še šepa. Blagovolite meni kakor drugim v korist odgovoriti v Vašem c. listu, kako zdraviti zakovane konje, ker se pri naših kovačih ta neprilika gotovo mnogim pripeti. (J. N. v L. na Štajarskem.)

Odgovor: Zakovanje ni nevarno, ako se brž zapazi in umno zdravi, nevarno pa je zanemarjeno, če po kopitu razjedajo že mnogi razlivi. Ozdravlja se zakovani konj brez mazanja prav priprosto. Izdreti se mora najprej žebelj, potolažiti vnetje in potem se mora odpraviti vse, kar se je morebiti po ubodu ločilo ali razlilo; to je vse, kar je storiti. Ako kovač z žebeljem konja le tako rekoč vbode in žebelj brž izdere, stori najbolje, ako pusti tisto luknjo prazno in jo zamaši s smolo, da ne morejo smeti vanjo. Nekateri kovači jemljejo ob takem primerljaji namesto poprejšnjega žeblja manj močen žebelj in ga bolj nizko zabijejo; čeravno je morebiti to devetkrat brez nevarnosti, utegne vendar desetkrat biti zelo nevarno. Sploh pa moramo zopet na ves glas svariti in odvrčati od tiste silno škodljive šege navadnih kovačev in mazačev, ki v zakovano luknjo vlivajo trpetinovo olje! Trpetinovo olje je ostra, razjedljiva reč, ki nabodene in k vnetju nagnene žilnate dele užge kakor strup. Veliko kopit zakovanih konj se je že pokvarilo po tem nespametnem ravnanji! Če je kovač žebelj brž izdrl, pa je kopito potem vendar zaradi vnetja vroče in boleče, naj se kopito ovije s cunjami, ki se z mrzlo vodo močijo, da se potolaži vnetje. Ako je klin zlomljenega žeblja ostal v luknji, ni druge pomoči, kakor izrezati toliko roga, da se zadrti klin najde in izame. V ta namen se najpoprej žebljeva luknja razširi s kovalnim nožem in, če je treba, tudi na tistem mestu od dilje za 3 ali 4 $\frac{m}{m}$ izreže noga, da nikjer kak razliv ne more zastajati. Ob enem se tudi s ščipalnimi kleščami rožne stene nekoliko odščipne, in s kovalnim nožem potem izreže trivoglato kos $\wedge$ poleg stene, kjer tiči zadrti klin, da je rana žilnate stene popolnoma odkrita. Nikar se ne boj izrezati roga rajši nekoliko več nego premalo, ker to je glavno zdravilo, da je vsa rana odkrita in da nikjer ne ostane nič ločenega. Če si pa našel, da je odkrušena kopitna kost, poberi ločene koščke s prijemnico čisto proč. Ko je vse to storjeno, položi na rano, kjer si rog porezal, suhih ali pooljenih predivnih osvaljkov, ovij jih ne pretrdo s trakovi in, če more konj biti v miru, oveži kopito s platnenimi cunjami in jih moči z mrzlo vodo, dokler ne jenja vnetje. Kadar so jenjale bolečine, smeti je konja zopet podkovati. Na podkovi se mora po steni potegniti tanka in tako velika kapica, da popolnoma zakrije rano in drži divne osvaljke. Ako rana ni bila velika in bolečine majhne, sme se, kakor smo